

Sygn. akt I ACa 94/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Biedroń
Sędziowie:	SSA Jolanta Solarz (spr.) SSA Aleksandra Marszałek
Protokolant:	Teresa Wróbel - Płatek

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **J. D.**

przeciwko **G. K. i (...)Spółce Akcyjnej w L.**

o wydanie rzeczy

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 8 listopada 2013 r. sygn. akt I C 25/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz każdego z pozwanych po 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Legnicy oddalił powództwo J. D., w którym domagał się nakazania wydania mu od pozwanej G. K. Kuratora Wyższej Szkoły (...) w L.

w likwidacji oraz (...) ((...)) w L. ruchomości stanowiących wyposażenie budynku położonego przy ul. (...) w L., a mianowicie:

1. narożnego regału barowego;
2. sypialni;
3. mebli – saloniku;
4. mebli – gabinetu;

5. mebli z pokoju gosposi;
6. kryształowych żyrandoli i kinkietów;
7. ikony;
8. trzech dywanów produkcji chińskiej;
9. wiertarki stołowej i szlifierki;
10. trzech drabin;
11. kosiarki do trawy, skrzynki na listy;
12. dwóch foteli, 10 krzeseł;
13. mebli stanowiących wyposażenie pralni i pokoju ksero;
14. wyposażenia spiżarni, sauny, pomieszczenia strychowego i werandy ogrodowej;
o łącznej wartości 263.000 zł.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zasądził od powoda na rzecz pozwanych G. K. oraz (...) S.A. z siedzibą w L. kwoty po 7.200 zł dla każdego z pozwanych tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz orzekł, że nie uiszczone w sprawie koszty sądowe poniesie Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie swoje wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Powód J. D. domagał się unieważnienia czynności likwidacyjnych dokonanych przez pozwaną G. K. (2), która została powołana przez Sąd Rejonowy w Legnicy jako kurator Wyższej Szkoły (...) ((...)) w L. do przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego uczelni, a postępowanie w tej sprawie toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie.

W toku postępowania likwidacyjnego (...) w L. ustalono, że ruchomości, będące na wyposażeniu budynku szkoły w L., ul. (...), a mianowicie:

1. narożny regał barowy o wartości 17.000 zł;
2. meble sypialniane o wartości 25.300 zł;
3. meble – salonik wartości 14.200 zł;
4. meble – gabinet wartości 25.700 zł;
5. meble z pokoju gosposi wartości 9.660 zł;
6. żyrandole i kinkiety;
7. 3 dywany;
8. wiertarki i szlifierki;

a także pozostałe ruchomości, takie jak: drabiny, kosiarka, szafa chłodnicza, regały metalowe i drewniane stanowiły własność Wyższej Szkoły (...) w L..

Majątek osobisty powoda, który znajdował się w budynku szkoły został mu wydany. Powód kwestionował swoje prawo własności do przedmiotów stanowiących wyposażenie szkoły, lecz nie przedstawił posiadanego przez siebie tytułu własności spornych przedmiotów.

Strona pozwana (...) S.A. w L.

w dniu 30 grudnia 2010 roku w wyniku wygranego przetargu, aktem notarialnym nabyła od Wyższej Szkoły (...) w L. nieruchomości stanowiącą budynek szkoły, prawo użytkowania wieczystego działki gruntu na którym stoi budynek oraz wyposażenie tego budynku za kwotę 1.620.000 zł. Cena nabycia została zapłacona, a nieruchomości wraz z wyposażeniem została wydana pozwanej (...) S.A. w L..

Umowa została zawarta przed Notariuszem, a przed jej zawarciem dopełniono wszystkich formalności dotyczących zbadania zgodności tej umowy z prawem oraz legitymacji kuratora (...) do dokonania sprzedaży. Spółka uzyskała także stosowną zgodę zgromadzenia wspólników na zawarcie umowy.

Powód kwestionował ważność dokonanych czynności od chwili, gdy umowa została zawarta, wzywał nabywcę do zwrotu ruchomości, twierdząc, iż stanowią one jego własność.

Część przedmiotów stanowiących wyposażenie szkoły została wykonana na zamówienie powoda. Szkoła zapłaciła za wykonane na zamówienie powoda ruchomości oraz za ruchomości zakupione na wyposażenie budynku przy ul. (...) w L..

Na podstawie takich ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że roszczenia powoda nie zasługują na uwzględnienie, a ich podstawę prawną stanowi art. 222 § 1 k.c.

Z przepisu tego wynika, że legitymowanym do wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym jest wyłącznie właściciel rzeczy i w myśl art. 6 k.c. na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia, że przysługuje mu prawo własności, a pozwany włada jego rzeczą, bez podstawy prawnej.

Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w sprawie było, że pozwana (...) nabyła od Wyższej Szkoły (...) w L.

w likwidacji umową notarialną z 30 grudnia 2010 ruchomości objęte żądaniem pozwu (z wyjątkiem oryginalnej ikony z wizerunkiem św. M.), a pozwana G. K. uczestniczyła w zawarciu umowy jako kurator Wyższej Szkoły (...) w likwidacji, zaś obecnie nie pełni już obowiązków kuratora, bowiem po zakończeniu postępowania likwidacyjnego Wyższej Szkoły (...) w L. została z tego obowiązku zwolniona. Nie jest też w posiadaniu jakichkolwiek ruchomości, których dotyczy niniejsze postępowanie, albowiem przekazała je nabywcy po zawarciu umowy notarialnej. Ikona z wizerunkiem św. M. nie została wymieniona

w operacie szacunkowym z dnia 30 lipca 2010 roku, który był podstawą dokonanej sprzedaży notarialnej, ani w żadnym innym dokumencie, co oznacza, że ikona nie znajdowała się w dacie sprzedaży w wyposażeniu budynku Wyższej Szkoły (...), przy ul. (...) w L. jako własność szkoły i nie została zakupiona przez pozwaną (...).

Natomiast według Sądu I instancji, przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało sądowi dostatecznych podstaw do ustalenia, że powód J. D. jest właścicielem ruchomości, których wydania się domagał. Z przedłożonych Sądowi dokumentów, w szczególności rachunków i faktur zakupu oraz operatu szacunkowego z dnia 30 lipca 2010 roku, który był podstawą zawartej umowy notarialnej z dnia 30 grudnia 2010 roku, wynikało, że ruchomości objęte żądaniem powoda stanowiły własność Wyższej Szkoły (...) w L. w likwidacji

i nie były – wbrew twierdzeniom powoda – jego majątkiem osobistym.

Powód wskazał w swoich zeznaniach okoliczności nabycia szeregu przedmiotów, lecz nie przedstawił dowodu, by pozostawał ich właścicielem w dacie ich sprzedaży przez pozwaną G. K. (2), a z dołączonych faktur i rachunków jednoznacznie wynika, że właścicielem ruchomości w dacie ich sprzedaży była Wyższa Szkoła (...) w L. w likwidacji. Wskutek zawarcia umowy notarialnej w dniu 30 grudnia 2010 roku właścicielem ruchomości jest pozwana (...), której tytuł własności nie został dotychczas podważony w odniesieniu do ruchomości wymienionych w operacie szacunkowym

z dnia 30 lipca 2010 roku. W tych okolicznościach brak jest podstaw do uznania, że powód posiada legitymację do żądania wydania przedmiotowych ruchomości skoro nie jest ich właścicielem.

Powód nie udowodnił żadnymi dowodami, by któryś z pozwanych był w posiadaniu ikony z wizerunkiem św. M., której wydania się domagał.

Poza twierdzeniem, że ikona znajdowała się w jednym z pomieszczeń budynku przy ul. (...) w L. powód nie wykazał, gdzie i w czym władaniu przedmiot znajduje się obecnie, nie została wymieniona operacie szacunkowym i nie ma jej również w dokumentacji inwentaryzacji budynku.

W ocenie Sądu I instancji, nie było podstaw do uznania, że powód udowodnił skutecznie, że posiada legitymację do żądania wydania spornych ruchomości, albowiem nie wykazał, że jest ich właścicielem, a w odniesieniu do ikony – nie udowodnił, by któryś z pozwanych był w jej posiadaniu.

Pozwana (...) udowodniła, iż nabyła własność na podstawie aktu notarialnego, który nie został dotychczas unieważniony, a także dopełniła należytej staranności przy zawieraniu umowy, co oznacza, że tylko pozwana (...) w L. w dacie wyrokowania posiadała uprawnienie do władania rzeczą, a powyższe oznacza, że gdyby nawet powód udowodnił swoje prawo własności i legitymację czynną w procesie windykacyjnym, to tak długo póki nie obalono ważności aktu notarialnego z dnia 30 grudnia 2010 roku, nie może on skutecznie żądać wydania rzeczy. Powództwo w tym zakresie, z uwagi na toczące się przed Sądem Okręgowym w Warszawie postępowanie sądowe mające na celu badanie ważności i zgodności z prawem aktu notarialnego, jest co najmniej przedwczesne.

Orzeczenie o kosztach procesu wynika z treści art. 98 k.p.c. i art. 100 ust. 2 uoksc.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez:

1. zaniechanie wszechstronnego rozważenia całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego pozwalającego na przyjęcie, iż pozwana jako były kurator osoby prawnej Wyższej Szkoły (...) w L. w likwidacji (dalej skrót (...)) ustanowiona na podstawie art. 42 k.c. przez Sąd Opiekunicy w L. była uprawniona do sprzedaży osobistego majątku powoda ruchomości stanowiących wyposażenie budynku tejże osoby prawnej położonego przy ul. (...) w L., w którym powód zamieszkiwał wraz z rodziną w okresie od 1999 r. do kwietnia 2010 r. – nabywcy (...) z siedzibą w L., reprezentowanej przez A. G. działającego w imieniu i na rzecz tej spółki;
2. brak rozpoznania, czy pozwana G. K. była właściwie umocowana do wyrażenia woli w imieniu Wyższej Szkoły (...) w L. i zawarcia w jej imieniu umowy w formie aktu notarialnego z (...) w L. na sprzedaż wskazanej nieruchomości wskazanej wraz z wyposażeniem zgodnie z art. 67 §1 k.p.c. i określonej w art. 38 k.c.;
3. brak rozpoznania, czy pozwana G. K. jako kurator ustanowiona dla (...) posiadała właściwe umocowanie przez powoda do sprzedaży jego majątku osobistego w postaci mebli będących na wyposażeniu nieruchomości opisanej w punkcie 1, wykazanych w piśmie przygotowawczym powoda z dnia 30 sierpnia 2013 r., zlecone do wykonania i zapłacone przez powoda meblowym zakładom usługowym w S. i w operacie szacunkowym z dnia 30.07.2010 r. wykonanego przez rzeczoznawcę biegłego sądowego inż. J. P. na zlecenie pozwanej G. K. (2) jako kuratora rzekomo w imieniu Wyższej Szkoły (...) w L. bez należytego umocowania, celem ustalenia wartości rynkowej ruchomości przedstawionych do zlecenia;
4. błędne ustalenie, że ruchomości, będące na wyposażeniu budynku (...) przy ul. (...) w L., wymienione w punktach 1 do 8 strona 3 uzasadnienia Sądu Okręgowego, a także pozostałe ruchomości wymienione na stronie 3 uzasadnienia, stanowiły własność (...) w L., skoro w aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu w postaci rachunków i faktur zakupu przez (...) w L. tych ruchomości, a przede wszystkim brak dowodów zapłaty dokonanych przez (...) za powyższe ruchomości.

5. pominięcie dowodów w postaci zleceń z dnia 9-10-1997 r. z których wyraźnie wynika, iż powód już w momencie zlecenia wykonania mebli przez firmę pod nazwą "(...) – zakład usługowy S. G. ul. (...), 62-020 S., będących na wyposażeniu budynku (...) przy ul. (...) w L. dokonał zaliczek z własnych środków finansowych w wysokościach 700 zł i 29.400 zł, a w umowie zlecenia z dnia 03 grudnia 1997 roku firmie pod nazwą "(...) – T. J." dokonał z własnych środków zaliczki w wysokości 51.000 zł;

6. pominięcie dowodu powoda wynikającego z treści pisma procesowego z dnia 30 sierpnia 2013 r., w którym powód jako właściciel rzeczy w oparciu o (art. 222 § 1 k.c.) szczegółowo skonkretyzował i udowodnił przysługujące mu prawo własności;

7. przekroczenie przez Sąd Okręgowy swobodnej oceny dowodów polegające na uznaniu, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dał Sądowi dostatecznych podstaw do ustalenia, że powód jest właścicielem ruchomości, których wydania się domaga, a w aktach sprawy nie ma żadnego dowodu, że właścicielem pałacowych kryształowych żyrandoli i narożnego regału barowego, zakupionego przez powoda w 1988 roku w S. w firmie meblowej Pana (...) jest (...) w L.;

8. pominięcie dowodu wniesionego przez powoda w postaci pisma z dnia 03 grudnia 2010 roku do Prezesa Zarządu (...) w L. A. G. przed nabyciem nieruchomości (...) przy ul. (...). M. K. 14 w L., wykluczające dobrą wiarę w przedmiocie ewentualnego nabycia tejże nieruchomości, ostrzegające, że pozwana G. K. nie posiada należytego umocowania do reprezentacji i wyrażania woli w imieniu (...) w zakresie wyzbywania majątku (...) w L., a w tym nieruchomości przy ul. (...) w L. wraz z wyposażeniem.

Według powoda, niezasadne jest stwierdzenie Sądu Okręgowego w Legnicy, że gdyby nawet powód udowodnił swoje prawo własności i legitymację czynną w procesie windykacyjnym, to póki nie obalono ważności aktu notarialnego z dnia 30 grudnia 2010 roku, repertorium (...) r. powód nie może skutecznie żądać wydania mu rzeczy. Pozwana (...) z siedzibą w L. nie posiada skutecznego względem powoda uprawnienia do władania wskazanymi ruchomościami i zgodnie z treścią art. 222 §1 k.c. właściciel może żądać od osoby, która faktycznie włada jego rzeczą, aby rzecz została mu wydana. Ochrona własności jest gwarantowana konstytucyjnie i przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy należało mieć przede wszystkim na uwadze ochronę praw właścicielskich powoda.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa, bądź o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Legnicy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda za pierwszą i drugą instancję kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwana G. K. wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

(...) S.A. w L. również wniosła o oddalenie apelacji powoda i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej ad.2 kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd I instancji nie przekroczył granic ustanowionej w art. 233 §1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, a zebrany materiał dowodowy został oceniony zgodnie z regułami prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Powód zarzucając naruszenie przepisu art. 233 §1 k.p.c. powinien wykazać, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena zgromadzonych w sprawie dowodów jest wadliwa, oczywiście błędna, a sformułowane przez Sąd wnioski nie wynikają dowodów albo są z nimi sprzeczne, bądź rozumowanie Sądu prezentuje się jako wewnętrznie niespójne albo nielogiczne.

Tego rodzaju nieprawidłowości skarżący nie wykazał, a apelacja sprowadza się do polemiki z Sądem Okręgowym, podczas, gdy nie jest wystarczające przekonanie skarżącego o innej, niż przyjął to Sąd, wadze poszczególnych dowodów.

Poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne znajdują oparcie w zgromadzonych w sprawie dowodach, wskazanych w uzasadnieniu wyroku (art. 328 § 2 k.p.c.), zaś Sąd Apelacyjny aprobuje te ustalenia jako prawidłowe i przyjmuje je za własne.

W niniejszej sprawie powód domagał się wydania mu przez pozwanych ruchomości, twierdząc, że stanowią jego własność, zatem prawidłowo Sąd Okręgowy wskazał jako podstawę prawną żądania wskazał art. 222 §1 k.c., czego powód nie kwestionuje.

Przedmiotem niniejszego procesu nie była natomiast ocena czy pozwana G. K., ustanowiona kuratorem dla Wyższej Szkoły (...) prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Legnicy w sprawie III RNs 92/05 na podstawie art. 42 k.c., była właściwie umocowana do wyrażenia woli w imieniu Wyższej Szkoły (...) w L. i zawarcia w jej imieniu umowy w formie aktu notarialnego z (...) w L. na sprzedaż nieruchomości przy ul. (...) wraz z wyposażeniem, co bada Sąd Okręgowy w Warszawie.

Przewidziane w art. 222 § 1 k.c. roszczenie windykacyjne (wydobywcze) służy przywróceniu właścicielowi władztwa nad rzeczą, a więc ochronie jednego z podstawowych atrybutów prawa własności. Legitimacja czynna do wystąpienia z takim roszczeniem przysługuje właścicielowi i jak to wskazał Sąd Okręgowy, powód winien wykazać, że jest właścicielem spornych ruchomości.

Biernie legitymowana w procesie windykacyjnym jest osoba, która faktycznie włada cudzą rzeczą bez podstawy prawnej i to powód musi wykazać, że rzeczą faktycznie włada osoba do tego nieuprawniona (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1992 r. II CRN 99/92).

Zgodzić się trzeba z Sądem I instancji, że powód w niniejszej sprawie nie udowodnił, aby ruchomości, których wydania się domagał stanowiły jego własność.

Z rachunków przedłożonych do sprawy dotyczących mebli, dywanów oraz szlifierki i wiertarki wynika, że ich nabywcą była Wyższa Szkoła (...) w L., a nie powód. Istotnie z zamówień przedstawionych przez powoda (k. 263-265) wynika, że to on ich dokonywał, jednak nie wykazał, by działał we własnym imieniu, a nie jako reprezentujący (...) w L. i skąd pochodziły środki przeznaczone zostały na zamówione meble. Zestawienie transakcji powoda z (...) z 29.02.2000 roku wskazuje jedynie jakie środki wydatkował powód płacąc kartą VISA, natomiast nie wiadomo na jaki cel.

Co najistotniejsze, w trakcie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko powodowi wydano mu przedmioty stanowiące majątek osobisty powoda, który znajdował się w budynku szkoły. Pozostawiono przedmioty stanowiące wyposażenie szkoły, co do których powód nie przedstawił dowodów własności. Jednocześnie wśród tych przedmiotów nie było ikony z wizerunkiem św. M. i w tym zakresie powód nie przedstawił żadnych dowodów. Trafnie zatem

Sąd Okręgowy ocenił, iż powód nie wykazał legitymacji czynnej do wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym.

Nie ulega też wątpliwości, że pozwana G. K. nie była legitymowana biernie, skoro powód nawet nie twierdził, by faktycznie włądała wymienionymi przez niego ruchomościami, skupiając się w istocie wyłącznie na wykazywaniu, iż likwidator nie była w ogóle umocowana do przeprowadzenia likwidacji.

Natomiast pozwana (...) S.A. w L. nabyła od Wyższej Szkoły (...) w L. aktem notarialnym nieruchomość stanowiącą budynek szkoły wraz z wyposażeniem za kwotę 1.620.000 zł, co oznacza, że pozwana (...) w L. posiada ruchomości nabyte i opisane

w operacie szacunkowym z 30.07.2010 roku i to ona jest uprawniona do władania nimi jako właściciel. Dotychczas nie zakwestionowano skutecznie ważności aktu notarialnego z dnia 30 grudnia 2010 roku, wpisanego do repertorium A nr (...)2010 r., a nawet stwierdzenie nieważności w/w aktu notarialnego nie spowodowałoby uznania, że to powód jest właścicielem ruchomości, jakie znajdowały się w sprzedanej nieruchomości.

Zauważyć również należy, że po zakończeniu likwidacji Wyższej Szkoły (...) kurator G. K. rozliczyła pomiędzy założycieli (...),

tj. powoda i W. Z. środki uzyskane z likwidacji, w tym z dokonanej sprzedaży, a do sposobu rozliczenia odnosił się powód w sprawie I C 342/13 Sądu Okręgowego we Wrocławiu (I ACa 126/14).

Mając powyższe na uwadze, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego było prawidłowe, zaś żaden z podniesionych przez powoda argumentów nie czynił apelacji za uzasadnioną. Sąd Apelacyjny nie znajdując podstaw do jej uwzględnienia, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.